

prima instanță: M. Moraru

DECIZIE

15 februarie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul

Tatiana Vieru

Judecătorii:

Svetlana Filincova, Nicolae Craiu

Oleg Sternioală, Mariana Pitic

examinînd recursul declarat de către Societatea cu Răspundere Limitată „Metalica-Zuev”,

în pricina civilă la cererea administratorului insolabilității Societății cu Răspundere Limitată „Prihojanin-M” în proces de insolabilitate împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Metalica-Zuev”, Societății Comerciale „Top Level” Societate cu Răspundere Limitată cu privire la anularea actului juridic fraudulos,

împotriva hotărârii Curții de Apel Chișinău din 26 decembrie 2016, prin care a fost admisă cererea cu privire la anularea actului juridic fraudulos,

c o n s t a t ă :

La 05 septembrie 2016, Societatea cu Răspundere Limitată „Prihojanin-M” a depus în instanța de insolabilitate cerere introductivă privind intentarea procesului de insolabilitate față de sine.

Prin hotărârea Curții de Apel Chișinău din 15 septembrie 2016 a fost admisă spre examinarea cererea introductivă depusă de debitorul Societatea cu Răspundere Limitată „Prihojanin-M” privind intentarea procesului de insolabilitate. A fost constatată insolabilitatea Societății cu Răspundere Limitată „Prihojanin-M”, c/f 1006605004608, ridicat dreptul lui Spatarel Nicolai de la administrarea Societății cu Răspundere Limitată „Prihojanin-M”, fiind propus debitorului să desemneze în termen de 10 zile de la data adoptării hotărârii de intentarea a procesului de insolabilitate, un reprezentat pentru a reprezenta interese societății și ale asociaților în instanța de judecată. A fost desemnat în calitate de administrator al procedurii de insolabilitate a Societății cu Răspundere Limitată „Prihojanin-M” Fanari Svetlana, deținătoarea autorizației nr. 104 din 14 ianuarie 2015. A fost obligat administratorul societății Fanari Svetlana să notifice creditorii despre înregistrarea cererilor de validare a creanțelor în vederea întocmirii tabelului definitiv a creanțelor în termen de 45 zile de la intentarea procesului, adică pînă la 24 octombrie 2016, să facă un apel

special în adresa creditorilor garanți cu propunerea de a preciza neîntârziat bunurile asupra cărora dețin un drept preferențial, să verifice, să întocmească și să prezinte instanței de insolvență nu mai târziu de 03 noiembrie 2016 tabelul definitiv al creanțelor și un raport asupra cauzelor și împrejurărilor care au dus la insolvența societății (f.d. 5).

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 19 septembrie 2016 a fost aprobată cererea administratorului insolvenței Fanari Svetlana, fiind demisionată ultima din funcția de administrator al insolvenței Societății cu Răspundere Limitată „Prihojanin-M” și desemnat în calitate de administrator al insolvenței Muntean Oleg deținătorul autorizației nr. 30 din 14 ianuarie 2015 (f.d. 6).

La 09 noiembrie 2016, administratorul insolvenței Societății cu Răspundere Limitată „Prihojanin-M” Muntean Oleg, a înaintat cerere de chemare în judecată împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Metalica-Zuev” și Societății Comerciale „Top Level” Societate cu Răspundere Limitată cu privire la anularea actelor juridice încheiate de debitor anterior intentării procesului de insolvență.

În motivarea acțiunii în cauză, lichidatorul Societății cu Răspundere Limitată „Prihojanin-M” Muntean Oleg a indicat că, prin hotărârea Curții de Apel Chișinău din 15 septembrie 2016 a fost admisă spre examinarea cererea introductivă depusă de debitorul Societatea cu Răspundere Limitată „Prihojanin-M” privind intentarea procesului de insolvență.

În cadrul procesului de insolvență Societatea cu Răspundere Limitată „Metalica-Zuev” a depus cerere cu privire la validarea creanțelor în mărime de 145 725 dolari, ce constă din datoria de bază în sumă de 102 298,97 dolari și dobânda de întârziere în mărime de 43 453,31 dolari.

Susține administratorul insolvenței că potrivit cererii de validare a creanțelor, Societatea cu Răspundere Limitată „Metalica-Zuev” a indicat că la 04 aprilie 2013 a încheiat cu Societatea Comercială „Top Level” Societate cu Răspundere Limitată un contract de vânzare-cumpărare a mărfurilor.

În vederea garantării obligațiilor asumate prin contractul de vânzare-cumpărare, Societatea cu Răspundere Limitată „Metalica-Zuev” a încheiat, în calitate de creditor, cu Societatea cu Răspundere Limitată „Prihojanin-M” contract de fidejusiune din 24 octombrie 2014, prin care acesta s-a obligat să achite marfa la momentul solicitării de către creditor.

Menționează administratorul insolvenței că, potrivit datelor înregistrate în Registrul persoanelor juridice, administratorul și unicul asociat al debitorului Societatea Comercială „Top Level” Societate cu Răspundere Limitată este Spătărel Nicolae, care la fel este și administratorul și unicul asociat al debitorului Societatea cu Răspundere Limitată „Prihojanin-M”.

Administratorul insolvenței relatează că, contractul de fidejusiune din 24 octombrie 2014 a fost încheiat în perioada în care Societatea cu Răspundere Limitată „Prihojanin-M” avea deja obligații asumate față de propriii creditori, și anume față de investitorii în construcția blocurilor locative.

Consideră administratorul insolvenței că contractul de fidejusiune din 24 octombrie 2014 este unul fraudulos, care afectează grav drepturile creditorilor

întreprinderii insolubile, și în special ai investitorilor, care au dreptul în mod prioritar la stingerea creanțelor sale din contul masei debitoare a debitorului.

Susține administratorul insolabilității că întreg patrimoniul al Societății cu Răspundere Limitată „Prihojanin-M” atît la momentul semnării contractului de fidejusiune contestat, cît și ulterior intrării în insolabilitate, este destinat pentru stingerea propriilor datorii și executarea propriilor obligații asumate față de creditorii săi. Astfel, menționează administratorul că contractul de fidejusiune contestat, afectează drepturile creditorilor societății prin micșorarea patrimoniului debitorului insolubil din care urmează a fi stinse creanțele creditorilor Societății cu Răspundere Limitată „Prihojanin-M”.

Totodată administratorul insolabilității indică că, prin încheierea contractului de fidejusiune din 24 octombrie 2014, prestația debitorului Societatea cu Răspundere Limitată „Prihojanin-M” este vădit mai mare decît cea primită, deoarece potrivit clauzelor contractului, Societatea cu Răspundere Limitată „Prihojanin-M” urmează să stingă datoriile acumulate de Societatea Comercială „Top Level” Societate cu Răspundere Limitată față de creditorul Societatea cu Răspundere Limitată „Metalica-Zuev”, fără a primi careva beneficii în schimb.

Astfel, susține administratorul insolabilității că, contractul de fidejusiune din 24 octombrie 2014, prin care în mod direct au fost afectate drepturile patrimoniale ale creditorilor validați în cadrul procesului de insolabilitate, a fost încheiat de către organele de conducere a debitorului Societatea cu Răspundere Limitată „Prihojanin-M” în ultimii 3 ani precedenți intentării procedurii de insolabilitate cu vădit conflict de interese.

Solicită administratorul insolabilității Societății cu Răspundere Limitată „Prihojanin-M” Muntean Oleg declararea nulității contractului de fidejusiune din 24 octombrie 2014 încheiat între Societatea cu Răspundere Limitată „Prihojanin-M” și Societatea cu Răspundere Limitată „Metalica-Zuev”.

Prin hotărârea Curții de Apel Chișinău din 26 decembrie 2016 a fost admisă cererea depusă de administratorul insolabilității Societății cu Răspundere Limitată „Prihojanin-M” Muntean Oleg, fiind declarat nul contractul de fidejusiune din 24 octombrie 2014 încheiat între Societatea cu Răspundere Limitată „Metalica-Zuev” în calitate de creditor și Societatea cu Răspundere Limitată „Prihojanin-M” (f.d. 28-31).

La 10 ianuarie 2017, Societatea cu Răspundere Limitată „Metalica-Zuev” a declarat recurs împotriva hotărârii instanței de insolabilitate, solicitînd admiterea recursului, casarea hotărârii contestate cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a cererii depuse de administratorul insolabilității Societății cu Răspundere Limitată „Prihojanin-M” Muntean Oleg cu privire la declararea nulității.

Conform art. 8 alin. (1) din Legea insolabilității, hotărârile și încheierile instanței de insolabilitate pot fi atacate cu recurs în termen de 15 zile calendaristice din data pronunțării și numai în cazurile prevăzute expres de prezenta lege.

Astfel, prin prisma dispoziției citate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție constată că recursul declarat la 10 ianuarie 2017 este în termen, întrucît hotărârea primei instanțe a fost pronunțată la 26 decembrie 2016.

Recurentul, Societatea cu Răspundere Limitată „Metalica-Zuev” în motivarea recursului a indicat că nu este de acord cu hotărârea Curții de Apel Chișinău din 26 decembrie 2016, deoarece este emisă cu aplicarea eronată a normelor de drept material și procedural, fără o cercetare sub toate aspectele a circumstanțelor cauzei.

Menționează recurentul că contractul de fidejusiune din 24 octombrie 2014 nu influențează starea financiară a debitorului, iar instanța de insolabilitate nu a motivat că prin încheierea contractului enunțat au fost afectate drepturile investitorilor.

La 24 ianuarie 2016, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa administratorului insolabilității Societății cu Răspundere Limitată „Prihojanin-M” Muntean Oleg cererea de recurs, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței.

Până la examinarea pricinii, administratorul insolabilității Societatea cu Răspundere Limitată „Prihojanin-M” Muntean Oleg nu a depus referință la cererea de recurs prin care să-și exprime opinia referitor la recursul declarat.

În conformitate cu art. 444 Codul de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Judecând recursul declarat în limitele invocate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat și care urmează a fi admis cu casarea hotărârii primei instanțe și restituirea pricinii spre rejudecare în aceeași instanță din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În conformitate cu art. 356 Codul de procedură civilă, cererea de declarare a insolabilității se judecă în instanță conform normelor generale din acest cod, cu excepțiile și completările stabilite în legislația insolabilității.

Conform art. 1 alin. (4) al Legii insolabilității nr. 149 din 29 iunie 2012, în vigoare din 14 martie 2013, procesul de insolabilitate se desfășoară în conformitate cu prevederile Codului de procedură civilă și cu cele ale prezentei legi.

Reieșind din materialele cauzei s-a constatat că la 04 aprilie 2013 Societatea cu Răspundere Limitată „Metalica-Zuev” în calitate de vânzător a încheiat cu Societatea Comercială „Top Level” Societate cu Răspundere Limitată în calitate de cumpărător un contract de vânzare-cumpărare a mărfurilor (beton și metal) (f.d. 10-11).

În vederea garantării obligațiilor asumate prin contractul de vânzare-cumpărare, Societatea cu Răspundere Limitată „Metalica-Zuev” a încheiat, în calitate de creditor, cu Societatea cu Răspundere Limitată „Prihojanin-M” contract de fidejusiune din 24 octombrie 2014, prin care acestea s-a obligat să achite marfa la momentul solicitării de către creditor (f.d. 8-9).

Potrivit extrasului din Registrul persoanelor juridice, administratorul și unicul asociat al debitorului Societatea Comercială „Top Level” Societate cu Răspundere Limitată este Spătărel Nicolae, care la fel este și administratorul și

unicul asociat al debitorului Societatea cu Răspundere Limitată „Prihojanin-M” (f.d. 7).

La 05 septembrie 2016, Societatea cu Răspundere Limitată „Prihojanin-M” a depus în instanța de insolvență cerere introductivă privind intentarea procesului de insolvență față de sine.

Prin hotărârea Curții de Apel Chișinău din 15 septembrie 2016 a fost admisă spre examinarea cererea introductivă depusă de debitorul Societatea cu Răspundere Limitată „Prihojanin-M” privind intentarea procesului de insolvență (f.d. 5).

La 09 noiembrie 2016, administratorul insolvenței Societății cu Răspundere Limitată „Prihojanin-M” Muntean Oleg, a înaintat cerere de chemare în judecată împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Metalica-Zuev” și Societății Comerciale „Top Level” Societate cu Răspundere Limitată cu privire la anularea actelor juridice încheiate de debitor anterior intentării procesului de insolvență (f.d. 2-4).

Prin hotărârea Curții de Apel Chișinău din 26 decembrie 2016 a fost admisă cererea depusă de administratorul insolvenței Societății cu Răspundere Limitată „Prihojanin-M” Muntean Oleg, fiind declarat nul contractul de fidejusiune din 24 octombrie 2014 încheiat între Societatea cu Răspundere Limitată „Metalica-Zuev” în calitate de creditor și Societatea cu Răspundere Limitată „Prihojanin-M” (f.d. 28-31).

Conform art.104 alin. (1) lit. a) din Legea insolvenței, pe tot parcursul perioadei de observație, al procedurii de insolvență, al procedurii falimentului și/sau al procedurii de restructurare, administratorul/ lichidatorul poate introduce în instanța de insolvență acțiuni în vederea anulării actelor juridice frauduloase, încheiate de debitor în ultimii 3 ani precedenți intentării procedurii de insolvență, care a afectat drepturile creditorilor.

La caz, instanța de recurs constată, că hotărârea primei instanțe este una nemotivată, iar concluziile instanței sunt expuse într-o formă evazivă, incertă, neavând putere de convingere, fără a fi dată o apreciere cuvenită pretențiilor formulate în prezentul litigiu în raport cu materialul existent la dosar, precum și normelor de drept ce reglementează acest aspect, fapt ce contravine prevederilor art. 239 CPC și art. 241 alin. (5) CPC,

Or, analiza pe care judecătorul o face în legătură cu motivele de fapt și de drept, care i-au format convingerea în sensul unei anumite soluții trebuie să fie clară și simplă, precisă, conchisă și fermă, să aibă putere de convingere.

Astfel, prin contractul de fidejusiune din 24 octombrie 2014, Societatea cu Răspundere Limitată „Prihojanin-M”, din numele căreia a acționat directorul și unicului asociat Spătărel Nicolae, s-a angajat să răspundă pentru obligațiile debitorului Societatea Comercială „Top Level” Societate cu Răspundere Limitată, care are în calitate de director și unic asociat aceiași persoană Spătărel Nicolae ce izvorăsc din contractul de vânzare-cumpărare încheiat între Societatea cu Răspundere Limitată „Metalica-Zuev” și Societatea Comercială „Top Level” Societate cu Răspundere Limitată.

Potrivit pct. 1.1 a contractului de fidejusiune din 24 octombrie 2014, Societatea cu Răspundere Limitată „Prihojanin-M” a garantat executarea tuturor obligațiilor Societății Comerciale „Top Level” Societate cu Răspundere Limitată

față de Societatea cu Răspundere Limitată „Metalica-Zuev”, inclusiv cele care vor apărea ulterior încheierii contractului (f.d. 8).

Instanța de recurs menționează că pentru a introduce o acțiune în anulare în temeiul art. 104 alin. 1, lit. a) al Legii insolvenței urmează să fie întrunite cumulativ următoarele condiții: 1) actele să fie fictive sau frauduloase; 2) actele să afecteze bunurile debitorului; 3) actele să afecteze drepturile creditorului; 4) actele să fie încheiate în ultimii 3 ani precedenți intentării procedurii de insolvență.

Reieșind din specificul obiectului acțiunii în cauză, instanța de recurs reține că contrar acestor prevederi, prima instanță judecând pricina a trecut în mod superficial asupra circumstanțelor pricinii, referindu-se în mod selectiv la unele constatări invocate de administratorul insolvenței, fără a examina pricina în raport cu probele anexate.

În acest sens, se va remarca că în scopul stabilirii temeiniciei sau netemeiniciei pretențiilor înaintate, era indispensabil, alături de cele constatate, de a supune cercetării situația financiară a Societății cu Răspundere Limitată „Prihojanin-M” la momentul încheierii contractului de fidejusiune din 24 octombrie 2014.

Din materialele pricinii nu poate fi stabilită concluzia primei instanțe precum că la momentul încheierii contractului de fidejusiune și anume 24 octombrie 2014, Societatea cu Răspundere Limitată „Prihojanin-M” devenise deja insolventă, or ultima a depus cerere introductivă privind intentarea procesului de insolvență față de sine la 05 septembrie 2016.

Prin urmare, în vederea aprecierii situației financiare a Societății cu Răspundere Limitată „Prihojanin-M” la momentul încheierii contractului de fidejusiune, prima instanță urma să supună cercetării activitatea economică-financiară a societății prin verificarea rapoartelor financiare din acea perioadă.

Examinarea circumstanțelor menționate are importanță pentru stabilirea disponibilității de active deținute de Societatea cu Răspundere Limitată „Prihojanin-M” la momentul încheierii contractului de fidejusiune, pentru aprecierea faptului dacă acestea fac față obligațiilor pe care societatea le are față de creditorii săi, precum și obligațiilor de plată la care s-a asumat societatea prin contractul de fidejusiune.

Respectiv prima instanță urma să analizeze situația economică a Societății cu Răspundere Limitată „Prihojanin-M” și să stabilească dacă era solvabil la momentul încheierii contractului de fidejusiune, adică capabil în caz de necesitate să acopere datoria Societății Comerciale „Top Level” Societate cu Răspundere Limitată.

Totodată din materialele pricinii nu rezultă constatările primei instanțe că la momentul încheierii contractului de fidejusiune din 24 octombrie 2014, Societatea cu Răspundere Limitată „Prihojanin-M” nu dispunea de capacitate financiară de a-și onora obligațiile asumate față de creditorii-investitorii pentru a finaliza casele cu multiple apartamente.

Astfel prima instanță în vederea examinării juste a pricinii, urma să supună verificării contractele de investiție încheiate de Societatea cu Răspundere Limitată „Prihojanin-M” cu investitori, precum și respectarea de către societate a obligațiilor asumate conform acestor contracte.

Analiza acestor aspecte au relevanță pentru a determina dacă încheierea contractului de fidejusiune din 24 octombrie 2014 a afectat sau nu drepturile creditorilor sau investitorilor, precum și bunurile debitorului.

Prin urmare, se constată că prima instanță nu a întreprins măsuri în vederea soluționării litigiului apărut prin constatarea unor fapte necesare examinării la care instanța urma să contribuie, or, prin prisma art. 118 alin. (5) CPC, în caz de necesitate instanța judecătorească (judecătorul) este în drept să propună părților și altor participanți la proces, după caz, să prezinte probe suplimentare și să dovedească faptele ce constituie obiectul probațiunii pentru a se convinge de veridicitatea lor.

Conform art. 1146 Cod civil prin contract de fidejusiune, o parte (fidejutor) se obligă față de cealaltă parte (creditor) să execute integral sau parțial, gratuit sau oneros obligația debitorului. Prin fidejusiune se poate garanta și o obligație viitoare sau afectată de modalități.

Potrivit art. 1153 alin. (1) Cod civil fidejutorul răspunde în toate cazurile doar pînă la suma maximă menționată în contractul de fidejusiune.

Raportînd norma citată la circumstanțele pricinii, instanța de recurs menționează că contractul de fidejusiune din 24 octombrie 2014 nu prevede întinderea obligațiilor fidejutorului, or prin fidejusiune nu se poate garanta decît o obligație valabilă, iar răspunderea în toate cazurile se face doar pînă la suma maximă indicată în contract.

Totodată conform pct. 2 și 3 a contractului de vînzare-cumpărare din 04 aprilie 2013 încheiat între Societatea cu Răspundere Limitată „Metalica-Zuev” în calitate de vînzător și Societatea Comercială „Top Level” Societate cu Răspundere Limitată în calitate de cumpărător, ultimul s-a obligat să achite marfa în baza facturii eliberate de vînzător, facturii fiscale sau unui act semnat de părți, iar datoria pentru marfa livrată nu poate fi mai mare de 300 000 lei (f.d.10).

Din materialele pricinii nu rezultă executarea de către părți a contractului de vînzare-cumpărare și anume livrarea de către Societatea cu Răspundere Limitată „Metalica-Zuev” a mărfii și recepționarea acesteia de către Societatea Comercială „Top Level” Societate cu Răspundere Limitată, or la actele cauzei nu sunt anexate facturi fiscale care ar confirma existența raporturilor juridice dintre părți.

Sub aspectul celor relatate, prima instanță urmează să stabilească dacă Societatea Comercială „Top Level” Societate cu Răspundere Limitată avea obligații față de Societatea cu Răspundere Limitată „Metalica-Zuev” în temeiul contractului de vînzare-cumpărare, iar acest fapt a condiționat încheierea contractului de fidejusiune.

Suplimentar instanța de recurs menționează că potrivit portalului instanțelor naționale de judecată s-a constatat că la 22 august 2016, Societatea Comercială „Top Level” Societate cu Răspundere Limitată a depus cerere introductivă cu privire la intentarea procesului de insolvență față de sine, iar prin hotărârea Curții de Apel Chișinău din 08 septembrie 2016, care a fost menținută prin decizia Curții Supreme de Justiție din 23 noiembrie 2016 a fost admisă cererea introductivă, fiind dispusă inițierea procedurii simplificate a falimentului și dizolvarea Societății Comerciale „Top Level” Societate cu Răspundere Limitată.

Luând în considerație cele enunțate, prima instanță în vederea examinării juste a pricinii urmează să supună cercetării faptul dacă Societatea cu Răspundere Limitată „Metalica-Zuev” a depus sau nu cerere cu privire la validarea creanței în cadrul procesului respectiv de insolvență.

În contextul celor menționate, instanța de recurs reține că hotărârea primei instanțe nu conține o argumentare clară din care să rezulte procesul deliberării și adoptării soluției la care s-a ajuns.

În concluzie și în sensul art. 6 alin. (1) al Convenției, instanța de recurs ține să menționeze că instanțele de judecată, trebuie, să indice cu suficientă claritate motivele pe care-și întemeiază hotărârile, iar având în vedere caracterul determinant al concluziilor sale să precizeze noțiunile, ce implică o apreciere a faptelor supuse examinării.

De asemenea, noțiunea de proces echitabil impune ca instanța de judecată să nu-și motiveze doar sumar hotărârea sa, ci să examineze efectiv problemele esențiale care-i sunt supuse aprecierii și să nu se mulțumească de a proba pur și simplu concluziile uneia dintre părți.

Distinct de cele arătate mai sus, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că hotărârea primei instanțe urmează a fi casată cu remiterea pricinii spre rejudecare în prima instanță.

La rejudecarea pricinii prima instanță urmează să țină cont de cele menționate și rejudecând pricina, să emită o hotărâre întemeiată și legală.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c), CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

D e c i d e :

Se admite recursul declarat de către Societatea cu Răspundere Limitată „Metalica-Zuev”.

Se casează integral hotărârea Curții de Apel Chișinău din 26 decembrie 2016 în pricina civilă la cererea administratorului insolvenței Societății cu Răspundere Limitată „Prihojanin-M” în proces de insolvență împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Metalica-Zuev”, Societății Comerciale „Top Level” Societate cu Răspundere Limitată cu privire la anularea actului juridic fraudulos, cu restituirea pricinii spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței,

Judecătorul:

Tatiana Vieru

Judecătorii:

Svetlana Filincova

Nicolae Craiu

Oleg Sternioală

Mariana Pitic